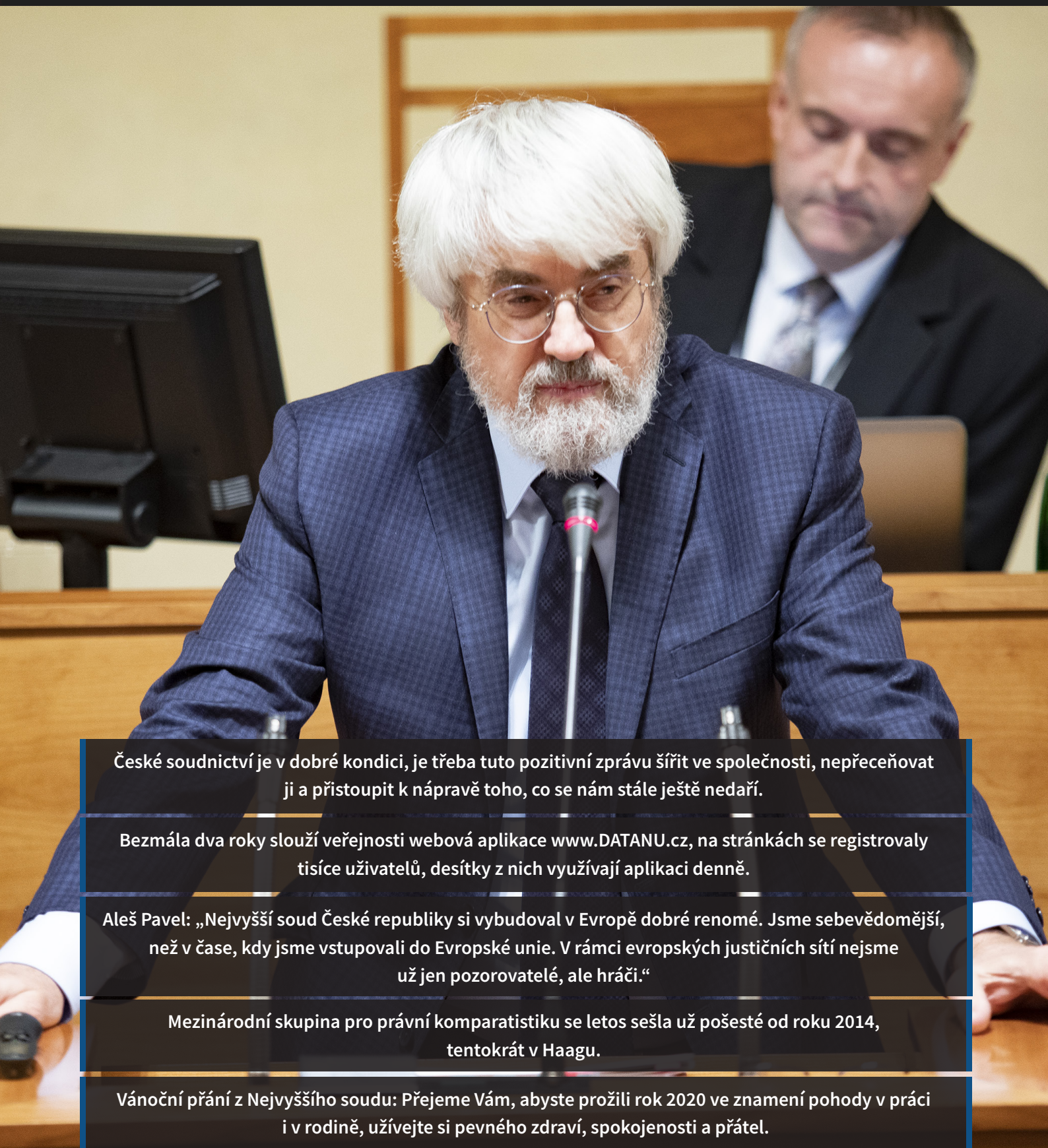

AEQUITAS

INTERNETOVÝ ČTVRTLETNÍK NEJVYŠŠÍHO SOUDU

České soudnictví je v dobré kondici, je třeba tuto pozitivní zprávu šířit ve společnosti, nepřeceňovat ji a přistoupit k nápravě toho, co se nám stále ještě nedaří.

Bezmála dva roky slouží veřejnosti webová aplikace www.DATANU.cz, na stránkách se registrovaly tisíce uživatelů, desítky z nich využívají aplikaci denně.

Aleš Pavel: „Nejvyšší soud České republiky si vybudoval v Evropě dobré renomé. Jsme sebevědomější, než v čase, kdy jsme vstupovali do Evropské unie. V rámci evropských justičních sítí nejsme už jen pozorovatelé, ale hráči.“

Mezinárodní skupina pro právní komparatistiku se letos sešla už po šesté od roku 2014, tentokrát v Haagu.

Vánoční přání z Nejvyššího soudu: Přejeme Vám, abyste prožili rok 2020 ve znamení pohody v práci i v rodině, užívejte si pevného zdraví, spokojenosti a přátel.

ÚVODNÍ SLOVO vedoucího redaktora

Nejvyšší soud nerozhoduje na základě objednávky či společenské poptávky, rozhoduje podle platných zákonů. Proto také existují některá rozhodnutí, která po svém zveřejnění obratem vyvolávají ostrou bouři nevole části veřejnosti. Soudci ovšem nepracují proto, aby se někomu zavděčili, ale jen a jen proto, aby svojí prací deklarovali, že žijeme ve spravedlivém právním státě, kde moc soudní ctí zákony. A to by měla být pro veřejnost ta nejlepší zpráva.

Dvakrát nevstoupíš do téže řeky. Nicméně, bouřlivé reakce na několik málo vybraných rozhodnutí Nejvyššího soudu jakoby toto rčení popírala. Z pozice vedoucího oddělení styku s veřejností jsem spolu s předsedou senátu civilního kolegia JUDr. Zdeňkem Krčmářem před více než 2 lety jako první informoval o rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věci části klientů zkrachovalého H-Systemu. Tehdy jsem poprvé zažil, co to znamená, být doslova pod palbou nenávislných reakcí. Obdobně se část veřejnosti zachovala i v případě trestního řízení ve věci napadení kadeřnice v Hořicích. V úvodu prosince letošního roku se podobný scénář opakovat opět v případě rozhodnutí senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu, a to ve sporu o zákaz muslimského šátku, tzv. hidžábu. Ne, nebude se k této „živé věci“, která znovu míří k Obvodnímu soudu pro Prahu 10, více vyjadřovat, protože mi to nepřísluší a v tomto stádiu soudního řízení to není přípustné. Uvedl jsem tyto tři velmi emotivně zabarvené příklady v souvislosti s tím, že před námi leží nelehký úkol, který se v tomto kontextu – zdá se – stal ještě složitějším: Jako jednu z hlavních priorit si Nejvyšší soud pro příští období vytýčil prohlubování důvěryhodnosti justice.

Jak už tomu ve společnosti přirozeně bývá, hlasitě se projevují zejména Ti, kdo jsou nespokojeni. Ti, kdo necítí potřebu práci soudů kritizovat, protože jim důvěřují, povětšinou mlčí. Justice ale potřebuje, aby se při hodnocení její práce, úsilí o spravedlnost a nezávislost, informovalo vyváženě. Není správné dávat prostor jen negativním zprávám, ale... říkejte to šéfredaktorům jednotlivých médií v jejich honbě za sledovaností! Proto Nejvyšší soud zvýšil úsilí o to, aby se pozitivní zprávy na veřejnosti skutečně objevovaly. Lidé by neměli být účelově klamáni jen „tím údajně špatným“.

Konečně se tak dostávám k obsahu letošního posledního čísla čtvrtletníku AEQUITAS. V jeho úvodu se totiž vracíme k pozitivním

závěrům mezinárodní konference „Efektivita a kvalita českého soudnictví: hodnocení a perspektivy“, kterou jsme uspořádali společně se senátory Ústavně-právního výboru Senátu Parlamentu ČR 26. listopadu ve Valdštejnském paláci v Praze. Chceme také informovat o databázi DATANU, obsahující informace z téměř osmi set rozhodnutí z řízení, kde bylo soudy řešeno odškodnění za způsobenou nemajetkovou újmu. Tuto databázi provozujeme ve spolupráci s Centrem dopravního výzkumu, připomínáme si dva roky od jejího zprovoznění, přičemž její stránky za tu dobu navštívilo už na 20 tisíc uživatelů.

Bylo to napsáno už v úvodu: Hlavním úkolem Nejvyššího soudu je spravedlivě rozhodovat, sjednocovat v tomto směru judikaturu. Ovšem soud má také řadu dalších aktivit, za kterými nestojí jen soudci. Jestliže AEQUITAS pravidelně informuje o soudcích, přináší jejich životopisy, dnes uděláme malou výjimku a představíme si ředitele kanceláře předsedy Nejvyššího soudu Mgr. Aleše Pavla. Buď přímo on sám, anebo lidé z oddělení spadajících do jeho působnosti, stojí za většinou výstupů, jenž znáte z činnosti Nejvyššího soudu mimo jeho rozhodovací praxi. Pod kancelář předsedy Nejvyššího soudu je začleněno také oddělení analytiky a srovnávacího práva, po staru nazývané zahraniční oddělení Nejvyššího soudu, které se v aktuálním čísle AEQUITAS taktéž prezentuje.

Přeji Vám příjemné, a v duchu tohoto mého úvodního slova i optimistické, počtení.

Petr Tomíček, vedoucí redaktor AEQUITAS

ČESKÉ SOUDNICTVÍ JE V DOBRÉ KONDICI, JE TŘEBA TUTO POZITIVNÍ ZPRÁVU ŠÍŘIT VE SPOLEČNOSTI, NEPŘECEŇOVAT JI A PŘISTOUPIT K NÁPRAVĚ TOHO, CO SE NÁM STÁLE JEŠTĚ NEDAŘÍ

Titulek tohoto článku má ambici stručně shrnout závěry úspěšné mezinárodní konference „Efektivita a kvalita českého soudnictví: hodnocení a perspektivy“, kterou uspořádal Nejvyšší soud spolu s Ústavně-právním výborem Senátu Parlamentu České republiky 26. listopadu ve Valdštejnském paláci v Praze.

Jestliže impulsem k uspořádání této akce bylo dostat do všeobecného povědomí potěšující výsledky Srovnávacího přehledu Evropské unie o stavu soudnictví 2019 (Justice Scoreboard 2019), kde je české soudnictví v mnoha aspektech hodnoceno lépe, než soudnictví vyspělých států západní Evropy, pak se to podařilo snad i díky velkému zájmu médií o konferenci a následným výstupům v řadě periodik a zpravodajských relací.

Podle předsedy Nejvyššího soudu profesora Pavla Šámala „Není třeba radikálních opatření, poměr rychlosti soudních řízení a jejich kvality je v zásadě dobrý. Přesto existují problémy, které tato konference konkrétně pojmenovala, a ty je třeba řešit.“ Mezi prvními předseda Nejvyššího soudu přímo v rámci svého vystoupení zmínil alarmující – a bohužel ne ojedinělé, ale poslední dobou stále častější – případy, kdy nižší soudy nerespektují závazná rozhodnutí a judikaturu soudů vyšších stupňů, což vede k nežádoucímu soudnímu „ping pongu“ a neúměrně se tím prodlužuje řízení. Podle Pavla Šámala právě takové případy kazí dobré jméno celé justice. Nejvyšší soud se pokouší navrhovat řešení, jedním z nejúčinnějších by mohlo být – mimo jiné – výrazné posílení apelačního principu

Vystoupení Pavla Šámala, předsedy Nejvyššího soudu, z něhož pochází také fotografie na titulní straně AEQUITAS č. 4/2019.

Úvodní projev předsedy Ústavně-právního výboru Senátu Parlamentu ČR Miroslava Antla.

v rozhodování odvolacích soudů. Tento návrh obsahuje připravovaný nový trestní řád.

Prezidentka Soudcovské unie Daniela Zemanová ve svém vystoupení poukázala na to, že pokud chce justice zvýšit svoji důvěryhodnost, musí mnozí soudci změnit svůj přístup k odůvodňování rozhodnutí. Píší je totiž složité a nesrozumitelně. Soustředí se spíše na to, aby vyhověli odvolacímu, popř. dovolacímu soudu, avšak textu pak vůbec nerozumí samotní účastníci (strany) řízení ani všeobecná laická veřejnost. Pavel Šámal v reakci na tato slova apeloval na soudce všech stupňů soudní soustavy, aby na sobě výrazně zapracovali, přičemž tento nedobý trend se pokusí urychleně zvrátit ve svých řadách i samotný Nejvyšší soud. Také předseda Ústavně-právního výboru Senátu Miroslav Antl v té souvislosti uvedl, že nejen volení politici, ale i soudci jsou „tady“ především pro lidi a jejich výstupy musí být lidem srozumitelné a reagovat na jejich podněty. Podle místopředsedy Nejvyššího soudu Romana Fialy musíme – myslel tím nejen soudce, ale obecně všechny, kdo působí v justici – „opustit své sociální bubliny“ a naučit se komunikovat i mimo ně.

Velkým problémem současné české justice je také její pomalá elektronizace. Příznává to i samotné Ministerstvo spravedlnosti.

Vystoupení Pavla Rychetského, předsedy Ústavního soudu.

Ramin Gurbanov, předseda Evropské komise pro efektivitu justice CEPEJ, prezentoval nejnovější statistiky, které srovnávají soudní systémy v Evropě.

Ministryně spravedlnosti Marie Benešová mimo jiné informovala o stavu aktuálně připravovaných legislativních změn, především pak o tvorbě nových procesních zákonů.

„Zlepšení účinnosti soudních systémů v EU – kvalita českého soudního systému“, takové bylo téma příspěvku Niovi Rigou, vedoucí oddělení pro politiku spravedlnosti a právní stát Generálního ředitelství pro spravedlnost a spotřebitele Evropské komise.

Nejedná se jen o pomalé zavádění elektronických spisů, v některých státech světa je už několik let možné online přímo rozhodovat v jednoduchých, převážně civilních anebo správních, řízeních. Ostatně, AEQUITAS o tom docela podrobně informoval už v rozhovoru s Lordem Briggsem of Westbourne v čísle 1/2019. Pomalý nástup moderní techniky je také jednou z příčin, proč se v České republice nedaří zveřejňovat veškerá soudní rozhodnutí, tedy konkrétně rozhodnutí soudů první a druhé instance. Počítačové programy by totiž mohly samy taková rozhodnutí anonymizovat namísto zaměstnanců soudů, kteří jsou dnes natolik vytížení, že by za daného stavu tuto agendu nezvládli. Právě nutná anonymizace je nejčastěji označována za hlavní překážku k tomu, aby se desetitisíce rozhodnutí, vydaných ročně našimi soudy, objevily ve veřejném prostoru.

Média se při výstupech z Konference podrobně věnovala také apelu předsedy Ústavního soudu Pavla Rychetského, který vyzval k totální revizi soustavy obecných soudů. Označil ji za asymetrickou, protože se stále dogmaticky drží dávno zrušeného dělení České republiky na jednotlivé okresy. To vede k tomu, že okresní soudy jsou po stránce kvality a počtu soudců značně nevyrovnané. Souhlasila s tím přímo na místě i ministryně spravedlnosti Marie Benešová, přičemž je třeba připomenout, že Nejvyšší soud vedený Pavlem Šámalem návrh na „překreslení soudní mapy“ zahrnul už v minulosti také do svého materiálu Zelená kniha justice.

Předseda Ústavního soudu Pavel Rychetský také znovu prezentoval svojí představu třístupňové soudní soustavy, kde by prvním stupněm byly soudy nalézací, na druhém stupni by rozhodovaly apelační soudy, přičemž nejvyšší soudy by vydávaly výlučně kasační rozhodnutí.

Ve svém závěrečném slově předseda Nejvyššího soudu Pavel Šámal připomněl, že konference „Efektivita a kvalita českého soudnictví: hodnocení a perspektivy“ je prvním výrazným krokem Nejvyššího soudu k naplnění nově vytýčeného prioritního programu zvyšování důvěry v českou justici. O tomto programu podrobněji informovalo vedení soudu už na speciální tiskové konferenci 13. listopadu tohoto roku. Nejvyšší soud se pokusí dosáhnout maximální dostupnosti on-line informací o fungování celého systému českého soudnictví, předpokládá, že celé soubory takových srozumitelných textů, návodů anebo také instruktážních videí sám vytvoří či bude alespoň jejich vytvoření iniciovat. Dále se chce zasadit o různé informační kampaně resortu justice na školách, protože jen ty mohou vést ke zvyšování právní gramotnosti české populace. Nejvyšší soud vyzývá ostatní soudy, aby doslova „otevřely soudní budovy veřejnosti“. Cestu ke každodennímu dialogu soudů s veřejností by mohla už příští rok ukázat také další plánovaná mezinárodní konference, na které předběžně přislíbil účast i předseda Evropského soudu pro lidská práva Linos-Alexandr Sicilianos.

WEBOVÁ APLIKACE WWW.DATANU.CZ SLOUŽÍ VEŘEJNOSTI UŽ BEZMÁLA 2 ROKY

Vyhledání případů v BOLESTNÉ

Vyhledávání podle textu

Datum události - Rok - od / do

Rok od Rok do

Typ škodní události

Vyberte typ škodní události

Pohlaví

Pohlaví

Věk - od / do

Vyhledání případů ZSU

Vyhledávání podle textu

Datum události - Rok - od / do

Rok od Rok do

Typ škodní události

Vyberte typ škodní události

Pohlaví

Pohlaví

Věk - od / do

Printscreen z webové aplikace WWW.DATANU.CZ.

Jsou to téměř 2 roky, co Nejvyšší soud ve spolupráci s Centrem dopravního výzkumu, v. v. i., zprovoznil novou webovou aplikaci s podrobnými informacemi ze soudních rozhodnutí v řízeních, kde se řešily nároky na náhradu za bolest, za ztížení společenského uplatnění (§ 2958 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník) a nároky pozůstalých při usmrcení osoby blízké (§ 2959 zákona č. 89/2012 Sb.). Tato veřejná databáze, do které v uplynulém období vstoupilo bezmála už 20 tisíc návštěvníků, však obsahuje také některá rozhodnutí spadající do období účinnosti zákona č. 40/1964 Sb., jehož účinnost končila datem 31. prosince 2013.

Jednotlivá rozhodnutí lze vyhledávat podle různých klíčových parametrů daného případu s následnou možností exportu zobrazených dat. Webová databáze slouží široké veřejnosti, odborné i laické, jako komplexní zdroj informací. Obsahuje také často využívaný orientační kalkulátor k výpočtu procentuálního omezení funkčních schopností poškozeného (hodnocení ztížení společenského uplatnění podle Metodiky doporučené Nejvyšším soudem).

Cílem databáze, kterou spravuje Centrum dopravního výzkumu a Nejvyšší soud do ní zadává aktuální data z rozhodnutí jednotlivých soudů, bylo vytvoření přehledného zdroje judikatury a jeho zpřístupnění pro širokou veřejnost. Centrum dopravního výzkumu přitom využívá zpracovávaná data i pro svoji další vědeckou činnost. O tom bude více popsáno níže.

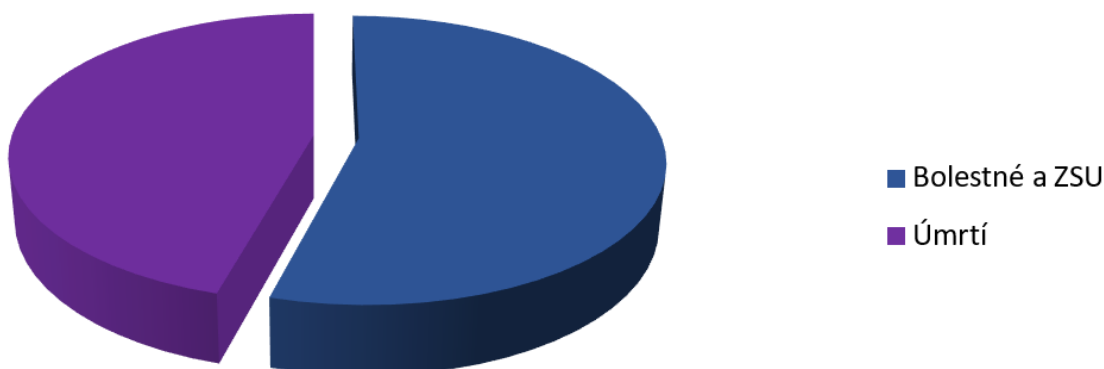
Už v první den oficiálního provozu databáze, 24. ledna 2018, se na webové stránce www.DATANU.cz registrovaly desítky uživatelů. Noví uživatelé kontinuálně přibývali a jejich počet se zvyšuje neustále. Jen za rok 2019, přibližně do poloviny listopadu, bylo evidováno 1 201 nových registrací, celkem je registrovaných uživatelů na 3 200. Lidé se do aplikace přihlašují často opakovaně, z čehož je patrné, že s ní aktivně pracují. Největší zájem je mezi uživateli o vyhledávání v modu „Bolestné a ztížení společenského uplatnění.“ Do aplikace se vstupuje především ve všedních dnech, přibližně 40 registrovaných uživatelů využívá stránky www.DATANU.cz dennodenně.

Naplnila se tak mimo jiné i slova předsedy Nejvyššího soudu Pavla Šámala, který na tiskové konferenci u příležitosti spuštění stránek www.DATANU.cz před dvěma lety prohlásil: „Zpřístupněná elektronická databáze bude jistě velkým pomocníkem pro rozhodovací činnost

nižších soudů. Už nyní zaznamenáváme příznivé ohlasy také od advokátů, kteří se k rozhodnutím nalézacích nebo odvolacích soudů dostávají často velmi složitými cestami. Připojený orientační kalkulátor k výpočtu procentuálního omezení funkčních schopností poškozeného by mohli využívat nejen oni, ale i široká veřejnost.“ Nicméně, jak bude dále vysvětleno, nelze informace a údaje nalezené v aplikaci považovat za dogma, jedná se výhradně o návodnou pomůcku, která byla vytvořena v reakci na „zánik původních tabulek“. Navíc je potřeba se při posuzování míry újmy vždy pečlivě věnovat individuálním nuancím každého projednávaného soudního případu.

Nejvyšší soud, a díky tomu i DATANU, aktuálně disponuje 748 rozhodnutími soudů všech instancí, která se týkají řízení o způsobené nemajetkové újmě. Jsou to zejména rozhodnutí z adhezního řízení o nárocích na náhradu nemajetkové újmy způsobené trestnou činností. Aplikace nyní obsahuje v modulu „úmrtí“ 341 zpracovaných rozhodnutí a v modulu „bolestné a ztížení společenského uplatnění“ 407 zpracovaných rozhodnutí. Data z nových rozhodnutí jsou neustále průběžně doplňována; vnášena nejsou celá odůvodnění rozhodnutí, nýbrž jen nejpodstatnější údaje seřazené do tzv. karty rozhodnutí. Konkrétně je tato činnost svěřena oddělení dokumentace a analytiky judikatury ČR Nejvyššího soudu, přičemž před samotným zahájením provozu databáze do něj první stovky rozhodnutí vkládali asistenti soudců civilního kolegia Nejvyššího soudu, především pak asistenti předsedy senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Petra Vojtka.

GRAF Č. 1 POČTY ZPRACOVANÝCH ROZHODNUTÍ PODLE MODULŮ

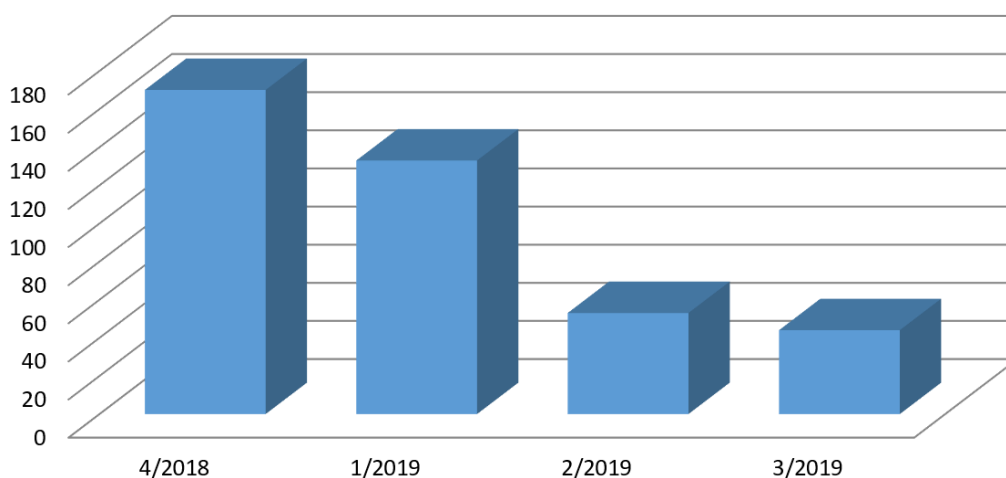
Z celkového počtu rozhodnutí aktuálně se nacházejících v databázi DATANU.cz (748) jich 407 náleží do modulu „Bolestné a ZSU“ a 341 je zařazeno v modulu „Úmrtí“ – viz Graf č. 1.

Už od roku 2015, tedy ještě před samotným vznikem databáze DATANU.cz, byla tomuto oddělení na základě předchozí žádosti ze strany trestního kolegia Nejvyššího soudu doručována rozhodnutí trestních úseků jednotlivých soudů z České republiky z adhezních řízení o nárocích na náhradu nemajetkové újmy způsobené trestnou činností. Tato, a později i další soudní rozhodnutí, civilní, oddělení dokumentace a analytiky judikatury ČR kontinuálně monitoruje a vyhodnocuje. Jen do 31. července 2019 z nižších soudů dorazilo k Nejvyššímu soudu celkem 587 takových rozhodnutí. V databázi ale uživatelé přirozeně pracují také s rozhodnutími nejvyšších soudních instancí.

V průběhu roku 2018 oddělení dokumentace a analytiky judikatury ČR do databáze DATANU.cz vložilo z různých zdrojů celkem 400 zpracovaných soudních rozhodnutí, nejvíce na konci roku ve IV. čtvrtletí, a to 170 rozhodnutí.

Ani v roce 2019 toto specializované oddělení Nejvyššího soudu neustalo ve své činnosti a za první tři čtvrtletí roku 2019 databázi DATANU.cz obohatilo o 230 zpracovaných soudních rozhodnutí. Rozepsáno po konkrétních čtvrtletích to bylo v I. čtvrtletí roku 133 soudních rozhodnutí, v II. čtvrtletí 53 soudních rozhodnutí a ve III. čtvrtletí 44 soudních rozhodnutí. Nejedná se o sestupnou tendenci, spíše o výraz toho, že na přelomu let 2018 a 2019 byla nárazově vložena velká část shromážděných rozhodnutí.

GRAF Č. 2
POČET ZPRACOVANÝCH ROZHODNUTÍ

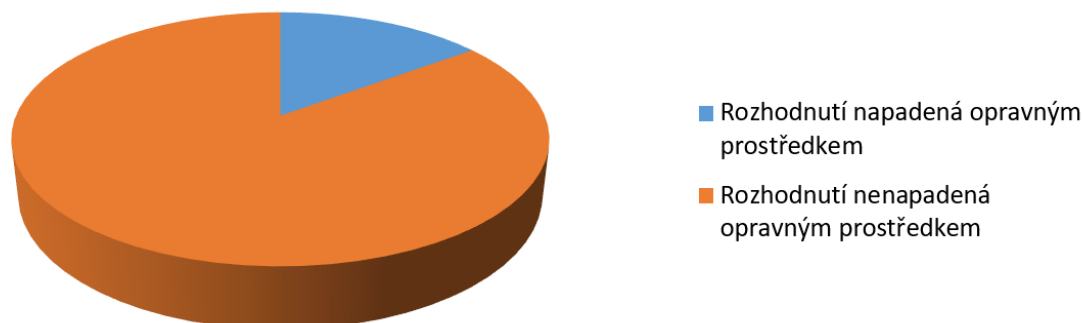

Výše uvedená data o počtu Nejvyšším soudem zpracovaných soudních rozhodnutí za období posledního (klouzavého) roku reprezentuje Graf č. 2.

Nejpočetnější skupinu zpracovaných rozhodnutí za rok 2019 tvoří rozhodnutí Ústavního soudu (54), dále pak rozhodnutí Nejvyššího soudu (45), následují rozhodnutí Vrchního soudu v Praze (43), Vrchního soudu v Olomouci (40) a Městského soudu v Praze (37). Ne všechny soudy spolupracují tak příkladně. Nejvyšší soud prozatím nemá k dispozici a nemohl tak do aplikace DATANU.cz vložit soudní rozhodnutí z celkem 34 soudů.

V databázi DATANU.cz lze u každého konkrétního rozhodnutí soudu také zjistit, zda případně (ne)bylo napadeno (řádným/mimořádným) opravným prostředkem (či ústavní stížností) [pro zjednodušení dále jen jako „rozhodnutí napadená opravným prostředkem“ a „rozhodnutí nenapadená opravným prostředkem“]. Napadená rozhodnutí jsou pak s rozhodnutími vyšší instance v databázi propojena, aby bylo pro uživatele seznatelné konečné rozhodnutí v konkrétní právní věci.

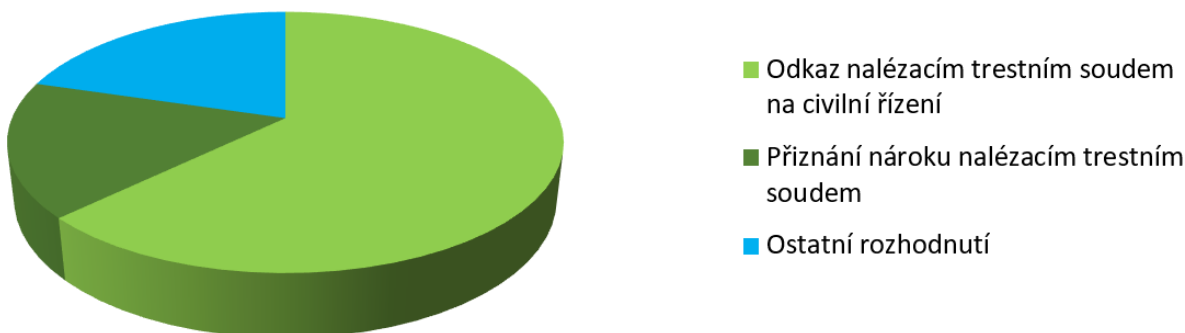
GRAF Č. 3
POMĚR ROZHODNUTÍ NAPADENÝCH A NENAPADENÝCH
OPRAVNÝM PROSTŘEDKEM

Poměr rozhodnutí napadených a nenapadených opravným prostředkem vyjadřuje Graf č. 3 níže. Z grafu je patrné, že do databáze bylo prozatím zadáno celkem 87 rozhodnutí napadených opravným prostředkem, což představuje cca 15 % veškerých takto dostupných soudních rozhodnutí.

Z celkového počtu 584 soudních rozhodnutí zadaných (a současně též zkontrolovaných) oddělením dokumentace a analytiky judikatury ČR v databázi DATANU je jich 367 s výrokem nalézacího trestního soudu, který účastníky řízení přímo odkazuje s uplatněním nároku na náhradu nemajetkové újmy na občanskoprávní řízení.

GRAF Č. 4 POMĚR JEDNOTLIVÝCH VÝROKŮ NALÉZACÍHO TRESTNÍHO SOUDU

V 98 případech pak byl nalézacím trestním soudem přiznán nárok na náhradu ve výši požadované účastníky, případně byl poškozeným přiznán nárok moderovaný soudem (tzn. aniž by byli účastníci řízení odkázáni na civilní řízení). Ve zbylých případech se jednalo o rozhodnutí o opravném prostředku (např. potvrzení rozhodnutí soudu nižšího stupně nadřízeným soudem, odmítnutí či zamítnutí opravného prostředku) [pro zjednodušení dále jen jako „ostatní rozhodnutí“] – viz Graf č. 4.

Praktickou součástí databáze DATANU je modul „Kalkulačka“. Ta může napomoci k vyčíslení předběžné částky, o kterou by osoby trvale poškozené na zdraví mohly žádat z titulu náhrady za ztížení společenského uplatnění. Důležité je ale podotknout, že do této „kalkulačky“ je nutné pro co nejpřesnější výpočet zadat velmi podrobné a lékařsky podložené údaje o daném případě. Jinou možností, vedoucí k podobnému výsledku, je využití modulu vyhledávání, kdy prostřednictvím zadaných parametrů následků např. dopravní nehody a jejich okolností dojde v databázi k vyhledání podobných případů, které soudy už řešily. Pozůstalá nebo poškozená osoba tak zjistí, jak v obdobném případě už soudy v minulosti rozhodly.

Nejvyšší soud i Centrum dopravního výzkumu opakovaně zdůrazňují, že vyhledavač i kalkulačka na stránce www.DATANU.cz jsou pouze orientačními nástroji, které nemohou předvídat soudní rozhodnutí v každé individuálně specifikované věci. Databáze jen napomáhá předvídatelnosti rozhodnutí soudů ve stanovení výše nemajetkové újmy ve výše vymezené oblasti. Vzorem byly přitom dobré zkušenosti s obdobnými databázemi v Rakousku či Slovinsku.

Stejně tak i Metodika k náhradě nemajetkových újem podle § 2958 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, která je v poslední době vodítkem pro mnohá rozhodnutí soudů v dané oblasti, a pracovaly s ní i soudy při vydávání rozhodnutí zařazených v databázi DATANU.cz, rozhodně není závazným materiálem, ale jen pomůckou. Jak je uvedeno v samotném závěru preambule Metodiky, občanskoprávní a obchodní kolegium Nejvyššího soudu přijalo dne 12. března 2014 doporučení, aby byla Metodika využívána při aplikaci § 2958 občanského zákoníku. Za současného legislativního stavu Metodika ani nemůže mít závazný charakter v tom smyslu, že by byla právním předpisem, neboť zákon s ničím takovým nepočítá. Za daných okolností Nejvyššímu soudu jako sjednocovateli judikatury nezbývalo, než doplnit zákonnou dikci doporučujícím materiálem, na jehož základech, principech a metodách, se shodne širší právnická veřejnost a jehož odborným podkladem byla komplexní medicínsky pojatá systematika zdravotních újem, vystihující proporce jednotlivých újem v rámci náhrady za bolest a za ztížení společenského uplatnění. Jedná se tak o naplnění zásad ve smyslu § 2958 občanského zákoníku, o jejich praktickou realizaci podloženou dostatečně širokým skutkovým zjištěním doplněným o odborné lékařské hodnocení tak, aby v soudní praxi mohly být nastaveny přiměřené poměry mezi jednotlivými poškozeními způsobem odpovídajícím požadavkům § 13 občanského zákoníku. Mimochodem, i důvodová zpráva

Vyhledání případů v modulu ÚMRTÍ

Usmrcený (á):

Věk usmrceného od	Věk usmrceného do	Hledaný výraz (spisová značka, poznámka + další textové pole...)
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Datum události rok od	Datum události rok do	Pohlaví
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Printscreen z webové aplikace WWW.DATANU.CZ.

k § 2958 občanského zákoníku přímo vyzývala, aby se soudní praxe sama shodla na zásadách, podle nichž bude postupováno, „pociťují-li někteří představitelé soudní moci potřebu tabulek, vzorců nebo klíčů speciálně pro tyto účely“.

Občanskoprávní a obchodní kolegium Nejvyššího soudu Metodiku vzalo na vědomí, uvedlo v obecnou známost jako podpůrný materiál a tím dalo široké veřejnosti možnost s ní pracovat. Metodika je Nejvyšším soudem vykládána, vedou se o ní debaty, a to nejen na vnitrostátní úrovni, ale současně též mezinárodní. Nejčastěji se slovenskými kolegy, kteří o informace k Metodice opakovaně jeví zájem. Naposledy tomu tak bylo při tradičním setkání soudců civilních kolegií Nejvyššího soudu České republiky a Nejvyššího soudu Slovenské republiky letos v červnu ve Sliachi. Mezi samotnými členy občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu byla Metodika, a připravované novinky s ní související, naposled diskutována také na posledním letošním zasedání kolegia ve středu 11. prosince 2019.

Protože do této chvíle nedošlo k žádné revizi či úpravě původní Metodiky, přičemž se při jejím praktickém užívání objevily některé nedokonalosti, například poměrně značný rozdíl ve stanovování výše újmy v porovnání s obdobným rozhodováním v pracovním právu, před několika málo dny byl fakticky nastartován proces její úpravy v části tzv. výpočtu bolestného. Dne 25. listopadu 2019 totiž vláda ČR schválila projekt navržený Ministerstvem spravedlnosti, který má vést v dané části k revizi Metodiky. Na korekci původních doporučení by měla začít pracovat, pokud celé řízení dopadne úspěšně, Česká lékařská společnost J. E. Purkyně, která nejprve oslovila Nejvyšší soud s nabídkou zpracování dílčích úprav Metodiky v části výpočtu bolestného, a protože Nejvyšší soud jako takový nemůže obdobně projekty financovat, nakonec se jejím oficiálním partnerem pro tento projekt stalo Ministerstvo spravedlnosti.

Bylo to už naznačeno výše, že databáze DATANU je velkým přínosem nejen pro soudy, advokáty a účastníky soudních řízení, ale slouží také jako exaktní podklad pro různé studie a analýzy Centra dopravního výzkumu. V prvé řadě se jedná o přesné každoroční vyčíslení ztrát z dopravní nehodovosti na pozemních komunikacích. Výpočty, zčásti využívající právě data z aplikace, ukázaly, že v roce 2017 připravily ztráty z dopravní nehodovosti českou společnost přibližně o 72,7 mld. Kč, což představovalo 1,4 % hrubého domácího produktu (HDP). Informace a finanční částky o vyčíslení náhrady nemajetkové újmy na zdraví a nároků pozůstalých tvoří vstupní údaje do výpočtu ztrát a prostřednictvím těchto hodnot jsou vyčíslovány subjektivní náklady. Vyčíslení subjektivních nákladů je tak efektivnější, a to jak z pohledu časového, tak i finančního. Průměrná výše pro odškodnění jednoho usmrceného pozůstalým, vyčíslená prostřednictvím využití vložených soudních rozhodnutí v aplikaci DATANU.cz, činila pro rok 2017 finanční částku 830 000 Kč, průměrná výše na jednu těžce zraněnou osobu byla 377 000 Kč a u osob s lehkým zraněním 8 800 Kč. Tyto vyčíslené náklady podle aplikace DATANU.cz tvořily pak vstupní údaje pro výpočet ztrát z dopravní nehodovosti na pozemních komunikacích. Vyčíslení ztrát poskytuje přehled o tom, kolik dopravní nehody stojí stát a společnost. Tvoří důležité vstupní údaje pro dopravně-inženýrské analýzy, jejichž cílem je vyhodnotit efektivnost dopravně-bezpečnostních opatření.

Článek sestavili: Ing. Ondřej Valach, Centrum dopravního výzkumu, JUDr. Petra Polišenská a Mgr. Petr Tomíček, Nejvyšší soud

ROZHOVOR

PETR VOJTEK

„Odškodnění za smrt osoby blízké je v Evropě překvapivě dosti různé, například v Německu a Nizozemí nároky za usmrcení donedávna vůbec nepřiznávali.“

JUDr. Petr Vojtek

Zpracovávat téma databáze DATANU.cz anebo Metodiky je nepředstavitelné bez toho, že bychom neoslovili předsedu senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu JUDr. Petra Vojtka. Odborné veřejnosti je znám jako uznávaný specialista na danou oblast práva, právě on se ze strany Nejvyššího soudu na vzniku Metodiky a následně i databáze DATANU.cz nejvíce podílel. Oslovili jsme jej v souvislosti s nejčastěji diskutovanými otázkami.

Bolest je individuální, každý máme jiný práh bolesti. Není až příliš složité, až takřka nereálné, což je častá argumentace některých kritiků Metodiky, „napasovat“ míru bolesti do tabulek a doporučení pro míru odškodnění?

Bolest je subjektivní kategorie, která je prakticky nezměřitelná. Kdyby tomu bylo jinak, mohly by krásně fungovat exaktní tabulky. Jenže každý ji vnímá odlišně a různým způsobem se s ní dokáže vypořádat. Nezbyvá proto než pokusit se alespoň o určitou objektivizaci bolestivých a doprovodných stavů tak, aby alespoň v hrubých rysech byly srovnatelné obtíže u obdobných zranění. K tomu slouží lékařská klasifikace opřená o dlouhodobé zkušenosti s bolestivostí či tíživostí jednotlivých poranění. Závěr soudu o výši náhrady musí ovšem vedle toho obsahovat i úvahu o konkrétním dopadu poranění do poměrů konkrétního poškozeného. Jde pak o jakousi subjektivizaci či personalizaci objektivních hledisek z pohledu individuálních okolností na straně poškozeného.

Co všechno považují lidé za újmu? Podělíte se s námi ze své praxe s nějakými kuriózními případy?

Typové nároky jako bolestné, náhrada za ztížení společenského uplatnění či náhrada při usmrcení osoby blízké jsou již vcelku zaužívané a až na výjimky je poškození umějí uplatnit, tj. skutkově vymezit v žalobě odpovídajícím způsobem. I v tom někdy nastávají kuriózní situace. Nedávno jsme řešili případ mladého muže, který za nezdařenou plastiku nosu požadoval náhradu za ztížení společenského uplatnění ve výši téměř třiceti miliónů korun (!). Byl pak velmi překvapen skutkovým zjištěním, že lékaři udělali vše správně, avšak nechtěný tvar nosu si přivodil sám pacient tím, že ve fázi hojení nepostupoval podle pokynů, takže problémy si způsobil sám. Ještě více pak byl překvapen výší nákladů prohraného sporu. Někdy se objevují netradiční požadavky na náhradu netypových újem, jako například zásah do osobnostního práva tím, že „žalobce je rozhořčen jednáním

Petr Vojtek s rodinou při slavnostním udělení bronzové medaile Antonína Randy za rok 2018. FOTO: Jednota českých právníků.

pracovníků pošty, s nimiž není možné se dohodnout na způsobu doručování zásilek“, nebo tím, že pes poraněný při rvačce se psem jiného majitele se po ukončení léčby již nedostal do původní kondice a nevyhrává v soutěžích, což jeho vlastník úkorně nese.

Legislativa v zemích Evropské unie se pomalu vzájemně přibližuje, jednotlivé státy musí ctít rozhodnutí vrcholných evropských soudů. Existuje v otázkách odškodnění nějaké české specifikum nebo naopak něco, co se v Evropě běžně považuje za újmu a u nás ne?

Specifické je zejména to, že v rámci náhrad za poškození zdraví rozlišujeme definičně tři dílčí nároky, které mají poněkud odlišnou povahu a projevují se různými druhy obtíží, tj. vytrpěná bolest, ztížení společenského uplatnění při trvalých následcích a případně další nemajetkové újmy, které nejsou podřaditelné pod jednu z těchto dvou kategorií. Většina zemí to takhle pevně rozlišené nemá, avšak třeba alespoň vnitřně rozlišuje přechodné obtíže od trvalých následků. Například Rakousko vlastně celý systém náhrady nemajetkové újmy vybudovalo na jediném ustanovení o bolestném, přitom ale judikatura a doktrína přináší vlastní definice jednotlivých složek. Rakušané tak při usmrcení osoby blízké odlišují škodu ze smutku (Trauerschmerzengeld) a škodu ze šoku (Schockschade), což v rámci české judikatury spadá v jedno. Ve Slovinsku například zase samostatnou částkou odškodňují „strach“, což je něco jako obava poškozeného

ze ztráty života či vážného poškození zdraví, jak ji u nás zakotvuje § 2957 o. z.

Jakých částek vlastně dosahuje odškodnění v České republice v porovnání s dalšími státy Evropy? Třeba výše odškodnění pozůstalým za jednoho usmrceného příbuzného byla podle DATANU.cz v roce 2017 průměrně 830 tisíc korun. Bývá přiznáváno pozůstalým například ve státech západní Evropy více anebo méně?

Je to možná překvapivě dosti různé. Například v Německu a Nizozemí nároky za usmrcení donedávna vůbec nepřiznávali a jejich prvotní východiska nejsou nijak vysoká. V Rakousku je praxe poměrně ustálená a náhrada nejbližších osob se pohybuje zpravidla kolem 20 tisíc eur; nežijí-li tyto osoby ve společné domácnosti, je částka nižší. Naopak v Itálii, Španělsku či Irsku se za usmrcení přiznávají statisíce eur. Takže každá země to má nastaveno trochu jinak a zahraniční inspirace pro nás úplně nefunguje. Nejvyšší soud v prvotní judikatuře k § 2959 o. z. nastavil jako výchozí částku, která obstojí ve srovnání s Rakouskem či se Slovenskem, ale nedosahuje vyšší úrovně jiných států. Podobně na toto téma judikuje i Ústavní soud.

V té souvislosti se často lidé ptají, zda se zjišťuje také to, jak se měl zesnulý s pozůstalým, který si nárokuje uhradit způsobenou újmu, rádi, popř. jak často a intenzivně se stýkali...

Intenzita a kvalita vztahů je klíčovým hlediskem, o tom není pochyb. Vždyť formální přibuzenství, které není provázeno láskyplnými či alespoň dobrými vztahy jen samo o sobě nemůže znamenat, že utrpení pozůstalého ze ztráty blízké osoby je srovnatelné. Posuzovat výši nároku bez přihlídnutí k těmto okolnostem je příliš formální a paušalizující, přiznat automaticky nějakou částku není spravedlivé a je důvod to podle konkrétních okolností upravit jak směrem dolů, tak nahoru. Důležité je, že podle obecných lidských zkušeností lze předpokládat určitý standard kvality vztahů, který není nutno prokazovat. Jestliže se však konkrétní posuzovaný vztah od tohoto standardu liší, musí být zjištěno, zda a v jaké míře tomu tak je, aby v návaznosti na to mohla být upravena výše náhrady.

V článku k databázi DATANU se několikrát objevilo, že Metodika je doporučujícím návodem, tedy soudci se jí nemusí držet. Odchylují se od ní často? A jak to pak vysvětlují?

Na tohle zatím nedokážu odpovědět, protože k nám do dovolacího řízení dosud vlastně nedoputovala žádná rozhodnutí, která by mě opravňovala k takovým závěrům. Teď sice rozhodujeme jednu věc, kde soudy s docela velkou samozřejmostí použily Metodiku ke stanovení náhrady za bolest a za ztížení společenského uplatnění, ale dovolání proti tomu nesměřuje, vytýká jen nesprávné posouzení míry tzv. spoluzavinění poškozeného; tedy ani účastníkům tento způsob výpočtu náhrady nevádí. Předběhla nás trochu trestní praxe, neboť v rámci adhezního řízení již Nejvyšší soud opakovaně judikoval, že postup v Metodice popsaný má plnit zákonný princip slušnosti (§ 2958 věta druhá o. z.) i požadavek legitimního očekávání (§ 13 o. z.). Z něj vyplývá nutnost vypracovat znalecký posudek znalce z oboru zdravotnictví, odvětví stanovení nemateriální újmy na zdraví, na jehož podkladě lze rozhodnout v adhezním řízení o nároku poškozeného na náhradu nemajetkové újmy způsobené ublížením na zdraví – sp. zn. 6 Tdo 1791/2016. Účelem znaleckého posudku je vytvořit pro soud dostatečně podrobný, strukturovaný a pochopitelný skutkový podklad, obsahující odborný lékařský závěr o míře vyřazení poškozeného z životních činností definovaných v Metodice tak, aby soud mohl učinit právní závěr o výši náhrady za nemajetkovou újmu – sp. zn. 8 Tdo 190/2017, Rt 39/2018 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek. Dalo by se tedy říci, že používá-li Metodiku trestní soudnictví, není důvod, aby s ní obdobně nenaložili i civilisté... Můžu tedy vycházet jen z informací, které mám od kolegů civilistů ze soudů nižších stupňů. Zdá se, že většina z nich je odhodlána Metodiku využívat, někteří již nabyli vlastní zkušenosti s ní. Většinou se jim líbí přehlednost a podrobnost lékařských posudků, z nichž je dost dobře vidět, jakými trvalými obtížemi a v jakých činnostech poškozený trpí. Oceňují,

Seminář Petra Vojtku na téma „Odškodňování podle nového občanského zákoníku“, který se konal v únoru roku 2016 ve velkém jednacím sále Nejvyššího soudu.

že je doporučená výše základní náhrady nastavena poměrně vysoko (s vývojem průměrných mezd se kontinuálně zvyšuje), takže mohou výslednou částku spíše jen dolaďovat, nikoli dohánět její nedostatečnost nějakými mnohonásobky. Někdy jsou ovšem překvapeni jistou neústupností znalců v jejich hodnocení a mají trochu rozpaky dotáhnout výslednou částku podle svého uvážení na spravedlivou úroveň. Tady je dobré jít trochu pod povrch a zamyslet se, jak Metodika definuje jednotlivé položky, protože jsme teprve v začátcích používání Metodiky a i znalci se mohou někdy mýlit v tom, co přesně má být hodnoceno. To by měl soudce vědět, protože jde vlastně o zadání požadavku právníka vůči lékaři. Závěrem chci říct, že Metodika skutečně není závazná, poskytuje jen jakési objektivizační východisko, aniž soudce obírá o možnost (zároveň i povinnost) vlastní volné úvahy, kterou musí medicínské závěry doplnit. Pokud ji použije, měl by s ní pracovat správně, protože chybné použití může vyvolávat nevěru v její objektivitu. Na druhou stranu, pokud se rozhodne ji nepoužít, na což má právo, měl by vyložit, jakou metodou se dobral k výsledné částce a proč.

Děkuji za rozhovor.

Ptal se Petr Tomíček

ROZHOVOR

ALEŠ PAVEL

„Nejvyšší soud České republiky si vybudoval v Evropě dobré renomé. Jsme sebevědomější, než v čase, kdy jsme vstupovali do Evropské unie. V rámci evropských justičních sítí nejsme už jen pozorovatelé, ale hráči.“

Mgr. Aleš Pavel

KRÁTKÉ SEZNÁMENÍ

- Aleš Pavel, ředitel úseku předsedy Nejvyššího soudu.
- Vystudoval Právnickou fakultu Masarykovy Univerzity v Brně. Po úspěšném ukončení studia pracoval od roku 2002 jako asistent předsedkyně Nejvyššího soudu JUDr. Ivy Brožové a zároveň jako referent zahraničních vztahů Nejvyššího soudu. V letech 2004-2005 byl také tiskovým mluvčím Nejvyššího soudu a od roku 2006 se jako vedoucí zahraničního oddělení intenzivně věnoval aplikaci unijního práva českými soudy. Absolvoval několik významných zahraničních stáží, zejména odbornou stáž v kanceláři Sněmovny Lordů či u Soudního dvora Evropské unie.
- Od roku 2013 je ředitelem kanceláře předsedy Nejvyššího soudu, je členem redakční rady Výběru důležitých rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva pro justiční praxi z pohledu Nejvyššího soudu. Je externím vyučujícím na Právnické fakultě Masarykovy univerzity v Brně, publikačně a odborně se věnuje zejména evropskému spotřebitelskému právu.

Aleš Pavel (ve druhé řadě uprostřed) na loňském setkání právních komparatistů u Spolkového soudního dvora v Karlsruhe (dole druhá zprava předsedkyně Spolkového soudního dvora Bettina Limperg).

Co všechno má na starosti ředitel úseku předsedy Nejvyššího soudu?

Moje pracovní náplň vyplývá z organizačního řádu Nejvyššího soudu, kde je vymezena poměrně široce. Mezi zásadní úkoly patří řízení, organizování a kontrola oddělení sekretariátu předsedy, oddělení analytiky a srovnávacího práva, oddělení styku s veřejností, personálního oddělení a knihovny. Organizují a zajišťují program významných domácích a zahraničních návštěv, ústavních činitelů a představitelů státních orgánů, zastřešují spolupráci Nejvyššího soudu se zahraničními partnery, zejména nejvyššími soudy členských států EU a Rady Evropy, se Soudním dvorem EU a Evropským soudem pro lidská práva. Lidsko-právní agenda byla vždy důležitou náplní mé práce, nyní koordinuji vydávání čtvrtletníku Nejvyššího soudu s názvem Výběr rozhodnutí ESLP pro justiční praxi. Do náplně mé práce patří také koordinace vydávání Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, předkládání připomínek k různým legislativním návrhům, občas se účastním jednání Legislativní rady vlády. V posledním půlroce, a to mimo jiné v souvislosti s přijetím obecného nařízení o ochraně osobních údajů, také pomáhám s koordinací agendy pseudonymizace rozhodnutí, která Nejvyšší soud publikuje na webových stránkách.

Mám velmi rád koncepční práci, a to zejména pokud jde o organizaci a fungování justice jako celku včetně správy soudnictví a pokud mi to čas dovolí, mám rád unijní právo a judikaturu Soudního dvora Evropské unie.

Máš spočítáno, kolik pod tebou¹ spravovaný úsek aktuálně spadá zaměstnanců soudu?

Vedle pěti oddělení, z nichž každé má svou vedoucí anebo vedoucího, jde ještě o další agendy, které nejsou formálně zastřešeny žádným oddělením. Počty se mění, Nejvyšší soud musí také od 1. ledna 2019 snížit počet svých zaměstnanců a v případě mého úseku se jedná o dvě osoby. Nyní jde o 22 zaměstnanců.

Bylo by dobré připomenout, že jsi nejbližším spolupracovníkem předsedy soudu, pověstnou pravou rukou... nebo se takovému označení bráníš?

Jsem rád, že mohu s panem předsedou spolupracovat na mnoha aktivitách soudu, které jsou nejen zásadní a důležité, ale také velmi zajímavé, a to jak z hlediska řešených právních problémů či koncepčních otázek české justice, tak i z pohledu evropské či mezinárodní spolupráce.

Při návštěvě Lorda Slyna u Nejvyššího soudu 20. dubna 2004.

1) Autor článku si dovoluje respondentovi tykat, a to díky bezmála pětileté známosti. Koneckonců, v článku se hovoří o tom, jak důležité je býti vůči veřejnosti otevřený. Vykat si pouze pro účely tohoto článku by bylo matením veřejnosti, zpronevěřili bychom se svým zásadám.

Není tajemstvím, že ani Nejvyšší soud často nemá dostatek možností, jak si natrvalo, a to především z finančních důvodů, udržet ty nejschopnější ze svých zaměstnanců. Až příliš často se například mění asistenti jednotlivých soudců, jdou za lepší perspektivou budoucího uplatnění. Jak a kdy se to změní? Do jaké míry máš možnost to sám ovlivnit?

Otázka působení, role a perspektiv asistentů soudců Nejvyššího soudu je fakticky podmíněná nastavením modelu asistentů soudců tak, jak je proveden zákonem o soudech a soudcích a podzákonými předpisy v gesci Ministerstva spravedlnosti. V Evropě známe systémy, kdy je asistent soudce či referendář zkušeným právníkem, který svoji práci vykonává dlouhodobě, a specializaci, kterou má, tak zároveň přednáší a je i sám publikačně činný. Uvedený systém, který funguje například u Soudního dvora EU či u Nejvyššího soudu Slovinska, mi je bližší než současně nastavený model v České republice, kdy asistentem je většinou čerstvý absolvent právnické fakulty, který považuje Nejvyšší soud za dobrý zápis do svého životopisu, nicméně za nabídnutý startovací podprůměrný plat v České republice nemá ambice u instituce vydržet delší než nezbytně dlouhou dobu – myšleno dobu započitatelnou jako praxi pro potřeby justiční zkoušky. Nejvyšší soud je tedy z hlediska

asistentského zaměstnávání jakousi přestupní stanicí. To může mít v jednotlivých případech vliv jak na pracovní výkon, tak i na motivaci jednotlivců. Zároveň soudci odcházejí do důchodu obecně v 70 letech a někteří začínali na Nejvyšším soudě v relativně mladém věku, tedy mezi 35 a 40 lety. Je tedy jasné, že jeden soudce vystřídá za svoji kariéru u Nejvyššího soudu možná desítky asistentů. Současně nastavený model vede k značné fluktuaci asistentů a podle mého skromného názoru nepřispívá ke kvalitě systému, neboť vychází z ne zcela pravdivého předpokladu, že každý soudce je dobrý školitel či manažer svého týmu a že na Nejvyšší soud se dostanou pouze nejúspěšnější absolventi.

Současný předseda Nejvyššího soudu Pavel Šámal je profesorem práva, rád pracuje se studenty a mladými lidmi a zjevně má i kapacitu na školení asistentů, kteří se i jemu střídají.

Sám jsem přesvědčený o tom, že model s kariérami asistentů je vhodnější z hlediska kvality výstupů ze systému, tedy i kvality soudního rozhodování v České republice. Samozřejmě to ale nemohu vůbec ovlivnit. Pokud bych mohl, ze svého pohledu bych byl pro personálně stabilnější politiku s lepším ohodnocením pro velmi šikovné a nadprůměrně dobře pracující asistenty. Myslím, že výkonnost asistenta se musí projevit na výkonnosti soudce.

Na mezinárodní konferenci Nejvyššího soudu „Závaznost soudních rozhodnutí“ s Pavlem Šámalem, předsedou Nejvyššího soudu a Koenem Lenaertsem, předsedou Soudního dvora EU, 21. června 2017.

Při podpisu pamětní knihy Bettinou Limperg, předsedkyní německého Spolkového soudního dvora, která Nejvyšší soud navštívila 11. října 2017.

S čím jsi přišel v roce 2002 na Nejvyšší soud ty? Jen připomenu, že jsi původně nastoupil jako asistent soudkyně a zároveň tehdejší předsedkyně soudu Ivy Brožové.

Přišel jsem s čerstvým diplomem z brněnské právnické fakulty, se znalostí anglického jazyka a s elánem přiblížit tehdejší komunitární právo soudcům Nejvyššího soudu i nižších soudů. Česká republika byla rok a půl před vstupem do Evropské unie a popravdě mě trochu děsila určitá rezervovanost vůči novému právnímu řádu, která prosakovala přes politické spektrum až do soudní soustavy. Nejvyšší soud pod vedením tehdejší předsedkyně JUDr. Ivy Brožové považoval konfrontaci na evropském či mezinárodním poli vždy za jednu ze svých hlavních priorit. Před vstupem do Evropské unie se Nejvyšší soud stal partnerem dvou velkých twinningových projektů Phare, z nichž první, zahajovaný už předsedkyní Eliškou Wagnerovou v letech 2001–2003, byl zaměřen na posilování fungování Nejvyššího soudu v souvislosti s přejímáním a aplikací komunitárního práva a druhý v letech 2002–2004 pod názvem „Soudní reforma a organizace soudnictví“ poskytl významné podněty k efektivnější práci soudců. Značná pozornost se v době přístupu k Evropské unii věnovala jednak jazykovému vzdělávání a také zkušenostem s aplikací evropského práva ve vyspělých demokraciích.

Ředitelem úseku předsedy, resp. tehdejší předsedkyně Nejvyššího soudu Ivy Brožové, ses stal v úvodu roku 2013. V čem je z tvého pohledu největší rozdíl v každodenní spolupráci s Ivou Brožovou

a nyní s profesorem Pavlem Šámalem?

Jak bývalé předsedkyně, JUDr. Ivy Brožové, tak i současného předsedy, prof. Pavla Šámala, si velmi vážím. Jde o naprosto odlišné a velmi silné osobnosti, které během výkonu funkce čelily a čelí jiným výzvám, oba předsedy spojuje pracovitost a pečlivost. Z hlediska každodenní práce se mi s oběma předsedy pracovalo a pracuje dobře, velmi oceňuji dobrou komunikaci, upřímnost a jasnou zpětnou vazbu, ať již tu pozitivní či konstruktivní kritiku.

Jak už bylo řečeno, začínal si původně jako asistent JUDr. Ivy Brožové, poté si pracoval v zahraničním oddělení soudu, které bylo později několikrát přejmenováno, dnes je to oddělení analytiky a srovnávacího práva. Vlastně si toto oddělení celé zakládal a budoval. A jak si přiznal hned v odpovědi na úvodní otázku, patrně ti je i nadále nejbližší. Nebo se mýlím?

Když jsem přišel na Nejvyšší soud, tak paní předsedkyně již měla asistentku, která jí pomáhala s vyřizování dovolací agendy. Soud neměl žádné zahraniční oddělení, to vzniklo až v roce 2005, kdy bylo třeba vytvářet a budovat vztahy s nejvyššími soudy napříč EU. V tom roce na soud přišel můj později dlouholetý kamarád a kolega Milan Žondra, který dnes pracuje v Evropském parlamentu. To, co nás spojovalo, byl zájem o unijní právo a nechtěli jsme, aby „zahraniční oddělení“ bylo jakousi cestovní kancelář a zároveň konferenční agenturou Nejvyššího soudu. Chtěli jsme dělat právnickou práci, které bylo po přistoupení do Unie více než dost. I z těchto důvodů se toto mini oddělení později přejmenovalo na oddělení

Na mezinárodní konferenci „Nejvyšší soudy v měnící se době“ s Chile Eboe-Osujim, předsedou Mezinárodního trestního soudu v Haagu, 6. listopadu 2018.

evropského práva. Ve spolupráci s Helenou Bončkovou a Katarínou Šipulovou se soudu podařilo udělat mnoho dobré práce. Přibylo nám hodně komparativního práva, a to zejména pro účely rozhodovací činnosti.

Navíc nebyl v roce 2002 na soudě žádný tiskový mluvčí. Tehdejší systemizační tabulky neznaly pozici tiskových mluvčích na soudech, docházelo teprve ke vzniku těchto pozic. Nejprve u policie, státního zastupitelství a následně i na soudech. Měl jsem štěstí, že jsem u toho mohl být a dostal jsem na starosti i tuto agendu. Byla to turbulentní doba.

Jak tedy Nejvyšší soud spolupracuje s justicí v Evropské unii, respektive i ve vzdálenějších částech světa? Jak je na tom například v porovnání s ostatními nejvyššími soudy tzv. postkomunistického bloku?

Asi bych v této souvislosti ze své zkušenosti odlišil tři úrovně spolupráce. Na té nejvyšší úrovni se každoročně organizují setkání předsedů nejvyšších soudů Evropské unie a řeší se aktuální témata evropského soudnictví. V posledních letech se hodně mluví o nezávislosti soudní moci, a to v reakci na události v Maďarsku a v Polsku. Bohužel se zdá, že do určitých problémů se dostávají i tradiční západní demokracie. Předsedové Nejvyšších soudů se také setkávají v rámci tzv. Stálé konference předsedů

nejvyšších soudů České republiky, Slovenska, Polska, Maďarska, Slovinska a Chorvatska. Tato aktivita vzešla z iniciativy bývalé předsedkyně Nejvyššího soudu a následně místopředsedkyně Ústavního soudu a senátorky Elišky Wagnerové za doby jejího předsednictví. Před vstupem do Unie čelily země V4, Chorvatsko a Slovinsko podobným výzvám a ke splnění tzv. kodaňských kritérií v oblasti justice musely projít složitou cestou. Čtrnácté setkání Stálé konference se bude v březnu 2020 konat v Polsku.

Stejně tak jako Iva Brožová, tak i předseda Pavel Šámal považuje konfrontaci na evropské a mezinárodní úrovni za nezbytnou součást pracovního programu. Pohled „přes plot k sousedům“ umožňuje Nejvyššímu soudu držet krok s aktuálním vývojem nejen ve vztahu k výzvám v rozhodovací činnosti, ale také ve správě soudnictví a nastavení systému jako takového. Z poznatků ze západních demokracií například vyplývá, že čelí značnému počtu tzv. klimatických žalob a už i v České republice se objevují žaloby proti státu na náhradu škody nebo újmy na zdraví z důvodu nedostatečné péče státu o zdravé životní prostředí. V loňském roce jsme si v Brně a Praze vylisovali zkušenosti předsedkyně Nejvyššího soudu Spojeného království Lady Hale a dalších členů Nejvyššího soudu. V příštím roce navštíví Nejvyšší soud předseda Nejvyššího soudu Nizozemí Maarten Feteris, předseda Nejvyššího soudu Slovinska Damjan Florjančič, předsedkyně Nejvyššího soudu

Na konferenci „Efektivita a kvalita českého soudnictví: hodnocení a perspektivy“ pořádané Ústavně-právním výborem Senátu Parlamentu ČR a Nejvyšším soudem 26. listopadu 2019.

Rakouska Elizabeth Lovrek a předsedkyně Nejvyššího soudu Izraele Esther Hayut.

Druhá úroveň spolupráce probíhá na nižší úrovni, a to v rámci skupiny právních komparatistů z Nejvyšších soudů Česka, Německa, Belgie, Nizozemí, Francie, Velké Británie a Finska. Jde o velmi vydařený projekt Evropské komise, kam se aktivně zapojuje i náš soud. Vyměňujeme si každý rok informace o rozhodovací činnosti a o právních předpisech. Právě čekáme na pilotní rozsudek z Nejvyššího soudu Nizozemí, který se týká zmíněné klimatické žaloby, kdy Nejvyšší soud Nizozemí rozhoduje o tom, zda potvrdí rozhodnutí nižšího soudu, který přiznal osobám náhradu škody na zdraví ve sporu proti státu. Klimatické žaloby, podle mého názoru, české soudy ještě potrápí.

Třetí úroveň spolupráce probíhá v rámci spolupráce v civilních a trestních věcech napříč Evropou. To považuji za významný reálný benefit členství v Evropské unii, neboť soudci komunikují více napřímo a nikoli prostřednictvím ústředního orgánu, tedy Ministerstva spravedlnosti. Tento systém spolupráce nachází svoje uplatnění jak v oblasti trestního práva, např. při předávání osob k výkonu trestu či trestnímu stíhání na základě evropského

zatýkácího rozkazu či v oblasti spolupráce v civilních věcech. To klade samozřejmě nároky na jazykové vzdělávání soudců.

Respektují soudy v ČR bez výhrad judikaturu Soudního dvora EU, popř. ESLP?

Nezbytnou podmínkou následování evropské judikatury je její znalost. Soudci vědí, že výklad unijních předpisů nemohou provádět sami, ale že existuje mechanismus spolupráce se Soudním dvorem Evropské unie, který je k výkladu povolán. Ustálená judikatura Soudního dvora je závazná nejen v rámci konkrétního soudního řízení, v rámci kterého se předkládá předběžná otázka, ale i obecně. Ve vztahu k Evropskému soudu pro lidská práva je nutné říci, že konkrétní rozsudek ESLP se většinou týká stížnosti proti určitému členskému státu Rady Evropy a v jednotlivých případech mohou být závěry Soudu jistě relevantní i pro české prostředí.

Všechny rozsudky Evropského soudu pro lidská práva nejsou k dispozici v češtině. Nicméně Nejvyšší soud vydává Výběr důležitých rozsudků ESLP pro justiční praxi, kde informuje v českém jazyce o těch nejpodstatnějších. Přispívá také do databáze vedené Ministerstvem spravedlnosti.

Musíme si uvědomit, jak dobře je, že v Evropě existují mechanismy ochrany lidských práv, a to jak na platformě Rady Evropy nebo Evropské unie. Unie v současnosti hraje zásadní roli při obraně proti útokům na nezávislost soudní moci v Evropě a myslím, že všichni vědí, že mechanismus řízení o porušení Smluv má svoje místo.

Oddělení analytiky a srovnávacího práva také vydává, a to již devět let, Bulletin, který rozšiřuje informace o aktuálních a důležitých rozsudcích Soudního dvora Evropské unie nejen mezi soudce Nejvyššího soudu. Rozsudky Soudního dvora jsou v češtině, takže jsou velmi dobře dostupné všem soudcům, rozhodnutí štrasburského lidsko-právního soudu jsou překládána jen některá a jsou k dispozici v češtině na stránkách eslp.justice.cz.

V záplavě účelově preferovaných negativních zpráv v médiích mnohdy zaniká informace o tom, že česká justice má v Evropě, ale i za jejími hranicemi, velice dobré renomé. Často se to snažíš opakovaně připomínat. Naposledy v listopadu na mezinárodní konferenci „Efektivita a kvalita českého soudnictví: hodnocení a perspektivy“, kterou Nejvyšší soud spolupřátel s Ústavně-právním výborem Senátu ve Valdštejnském paláci v Praze. Můžeš tato zjištění, podložená fakty, opět doložit i pro čtenáře AEQUITAS?

Je to širší téma a proto několik obecných poznámek.

První poznámka: každý, kdo podává žalobu k soudu, musí být při jejím podání srozuměn o tom, že soudní spor může být finančně, duševně a časově velmi vyčerpávající záležitost. Pokud na to nemá energii a prostředky, je lepší se nesoudit a volit jiné varianty řešení sporu. Pokud do řízení vstoupí, musí počítat s tím, že vyhraje jen jedna strana sporu. Skutečnost, že spor prohrají, není důvodem pro kritiku soudu, který ve sporu rozhodoval.

Moji dobří přátelé, kteří žijí nyní v Kanadě, přivedli na svět čtyři děti. Dvě v České republice, jedno v Rakousku a jedno, poslední, v Kanadě. Když se jich zeptáte, v jaké porodnici byli nejvíce spokojeni a kde získali nejkvalitnější péči, bylo to v porodnici na Obilném trhu v Brně. Všiml jsem si, že český národ je velmi nespokojený. Obecná kritika je módou dnešní doby. Je to laciné a dobře prodejné.

Ke konkrétně zpracovaným statistikám sděluji, že sporná řízení před českými civilními soudy jsou v Evropské unii z hlediska rychlosti v první čtvrtině členských států, tedy zaujímáme sedmou příčku z unijní osmadvacítky. Délka konkrétního řízení může být delší či kratší, ale v průměru jsou řízení u soudu ukončena asi půl roku po podání žaloby. U Nejvyššího soudu České republiky je doba od předložení věci Nejvyššímu soudu do vyřízení věci v občanskoprávních a obchodních věcech asi půl roku, v trestních věcech asi 50 dnů. Jsme tedy rychlejší než v Německu, ve Francii, v Itálii, ve Španělsku a v mnoha dalších tzv. klasických západních demokraciích.

Nejvyšší soud si vytýčil jako jednu z hlavních priorit zvyšování důvěry v justici. Pokud je soudnictví důvěryhodné, všeobecně chápáno jako spravedlivé, pak roste i ochota veřejnosti respektovat zákony. Souhlasíš?

Určitě. Komunikovat jasně, stručně a pravdivě je obrovský úkol pro justici. Soudní rozhodnutí musí být pochopitelné.

Pokud rozsudek člověk nepochopí, nebude ho respektovat a systému nebude věřit. Vyvolá víc otázek a obav, nežli řešení, která účastník od soudu očekává. Je to stejné, jako když lékař napíše lékařskou zprávu v latině. To nemocnému moc nepomůže, spíše znejistí a znervózní.

V dnešní době bohužel lidé a média komunikují ve zkratkách. Každá zkratka přináší zjednodušení a zjednodušení přináší nepřesnosti. Mám za to, že soudy komunikují většinou prostřednictvím svých rozhodnutí a je opravdovým uměním sdělit složitý právní problém jednoduše a pochopitelně. To je obrovská výzva pro každého soudce.

Je to ale i výzva pro novináře, aby pracovali eticky, korektně a profesionálně. Nejvyšší soud nerozhoduje spory podle společenské objednávky, i kdyby objednávku zaslala skupina společensky znevýhodněných nebo zranitelných.

Vzpomeňme kauzu H-System a způsob, jak média rozhodnutí Nejvyššího soudu prezentovala. Nejvyšší soud ale nemohl rozhodnout jinak a Ústavní soud naše rozhodnutí posléze nedávno aproboval. Prostě mi v mediálních zkratkách chybělo to, proč soud rozhodl tak, jak rozhodl.

Co může pro větší důvěryhodnost justice udělat Nejvyšší soud?

Myslím, že spoustu věcí už soud dělá. Komunikovat, komunikovat, komunikovat. Otevřenost, transparentnost, vzdělávání, vysoká mravní a morální integrita soudců a představitelů soudní moci. Veřejnost musí vědět, že soudci jsou morální veličiny společnosti a každý soudce musí této odpovědnosti a tomuto očekávání dostát.

Sdělovací prostředky ale pozitivním zprávám příliš nefandí a nelze očekávat, že by se to změnilo. Jak s tím bojuje justice ve světě?

Přístupy jsou různé a proměnných je hodně. V tradiční angloamerické kultuře se soudci většinou ke svým rozhodnutím vůbec nevyjadřují ani nepřijímají pozvání do médií. V kontinentálním právním systému je justice sdílnější. V každém státě je jiná právní kultura, společenská kultura, ale také schopnosti vedoucích justičních představitelů vystupovat na veřejnosti.

U Nejvyššího soudu pracuješ už více než 17 let. Je asi těžké zrekapitulovat všechno, co se za tu dobu změnilo. To by možná bylo na celou knihu, nejen článek do čtvrtletníku. Nicméně jsou

Na výletě v Rychlebských horách se synem Eliáškem.

asi věci, které tě napadnou hned, když takovou otázku vyslovím. V čem je tedy jiný Nejvyšší soud, pomalu vstupující do roku 2020, oproti Nejvyššímu soudu v roce 2002?

Před 17 lety si Nejvyšší soud budoval svoji pozici v nově utvářené Evropě. Nyní je Nejvyšší soud sebevědomější a v Evropě má dobré renomé. V rámci evropských justičních sítí nejsme pozorovatelé, ale hráči. Kolegové ze západní Evropy nás berou vážně.

Z titulu své funkce často cestuješ, a to nejen po České republice, účastníš se také řady zahraničních cest. Doma máš dvě malé děti, jak tvoji práci vnímá rodina?

Jsem rád, že mám kolegy, kteří jsou ochotni cestovat na některá jednání za mě. Jeden ředitel velké firmy řekl: „Ředitelem firmy může být kdokoli, ale otcem mých dětí jsem pouze já“. Nemáme kolem sebe babičky a dědečky, tety a strejdy, kteří mohou pomoci s hlídáním. Někdy je to náročné, ale mám manželku, která mě podporuje. Ona zase ví, že jakmile mám volnou chvíli, jsem s rodinou. To je moje priorita.

Relaxuješ ale také při sportu, pravidelně běháš. Máš spočítáno, kolik kilometrů v průměru uběhneš ročně?

Běhával jsem víc, když jsme neměli děti. To jsem dával každý týden jeden půlmaratón a v týdnu ještě dvakrát dvanáct až patnáct kilometrů. To se změnilo, některý týden jdu jednou, když se podaří,

tak dvakrát. Musím se polepšit... (úsměv)

Často vyběháš i v obědové pauze. Dáváš si přitom také slušné porce.

V práci během poledne dám 10 km za 45 minut. Na víc není čas. Nechodím v týdnu na obědy, takže svoje obědové pauzy občas věnuji běhu, který je pro mě jakýmsi mentálním detoxem. Během běhu někdy vymyslím věci, na které bych u počítače nepřišel.

Pokud bys chtěl někoho inspirovat k práci pro Nejvyšší soud, čím by ses snažil jej oslovit?

To záleží na nabízené pracovní pozici. Obecně řečeno, Nejvyšší soud je inspirativní a obohacující pracoviště, které na určitých pozicích dává široký prostor pro sebevzdělávání, rozvoj právního myšlení. Pro mě je důležitá i pohoda v kolektivu a dobré vztahy na pracovišti.

Stál si u zrodu AEQUITAS, občas do něj přispíváš, jaké jsou na něj ohlasy v justici?

Často mluvíme o otevřené a přístupné justici. V tomto ohledu jde o vynikající projekt, který přibližuje širší veřejnosti život soudu. Jakákoli uzavřená komunita či mikrosvět trpí zahleděností do sebe. Soud se tímto čtvrtletníkem propaguje zásadně jako místo, kde nepracují pouze právníci a soudci, ale také lidé, rodiče, sportovci, hudebníci, znalci umění atd.

Do jaké míry mají soudy informovat o své činnosti, přinášet například informace o jednotlivých soudcích?

Když jsem byl v nedávné době v kanceláři hypotéčního poradce, viděl jsem na stěně množství různých ocenění, kterých dosáhl. Pak jsem u své lékařky viděl na stěně její atestace a certifikáty ze zahraničních školení. Působilo to na mě tak, že jsem v dobrých odborných rukou. Myslím, že lidé by měli vědět, že soudci, kteří jejich věc vyřizují, jsou odborníci a vyřizují jejich věc s náležitou péčí. Soudci jsou vzdělaní lidé a neustále se vzdělávají. Myslím, že znalost jejich erudice může pouze prospět důvěře, kterou si od veřejnosti musí zasloužit.

Co čeká Nejvyšší soud České republiky a úsek kanceláře předsedy soudu v blízké budoucnosti?

Jaro příštího roku bude hodně hektické. V únoru přiletí delegace předsedy Nejvyššího soudu Nizozemí, v březnu přijede delegace předsedkyně Nejvyššího soudu Rakouska. Pan předseda dostal pozvání od předsedkyně Nejvyššího soudu Polska na březen. Připravujeme aktivity směřující ke zvýšení důvěry v justici.

Děkuji za rozhovor.

Ptal se Petr Tomíček

MEZINÁRODNÍ SKUPINA PRO PRÁVNÍ KOMPARATISTIKU SE LETOS SEŠLA UŽ POŠESTÉ OD ROKU 2014, TENTOKRÁT V HAAGU

Listopadové jednání právních komparatistů v Haagu (2019).

Ve dnech 7. až 8. listopadu 2019 proběhlo v sídle nizozemského Nejvyššího soudu v Haagu v pořadí již šesté setkání mezinárodní komparativní skupiny pod křídly Sítě předsedů nejvyšších soudů členských států Evropské unie. Za Nejvyšší soud České republiky se setkání zúčastnili Mgr. Aleš Pavel, ředitel kanceláře předsedy Nejvyššího soudu, Mgr. Bc. Katalin Deák, vedoucí oddělení analytiky a srovnávacího práva a Mgr. Lukáš Boháček, poradce v otázkách evropského práva.

Setkání je již nedílnou součástí soustavných aktivit komparativní skupiny, jež představuje nezanedbatelný přínos v získávání informací a zkušeností na poli právní komparatistiky, ať již v oblastech civilního či trestního práva nebo oblastech dalších, jako jsou např. organizační aspekty soudnictví. Jedná se tak o jeden z hmatatelných projevů zapojení Nejvyššího soudu do evropských struktur právní spolupráce mezi vrcholnými soudními institucemi členských států, který se promítá i do jeho každodenní rozhodovací praxe, a to zejména skrze konzultační činnost oddělení analytiky a srovnávacího práva Nejvyššího soudu.

Toto oddělení v rámci své činnosti vyhodnocuje evropské právo v nejširším slova smyslu včetně aktuální judikatury lucemburského Soudního dvora Evropské unie a štrasburského Evropského soudu pro lidská práva, ale pro potřeby soudců Nejvyššího soudu i soudů nižších zpracovává rovněž analýzy týkající se přístupů k právním otázkám v jiných zemích a navazuje tak spolupráci se zahraničními partnery, mezi něž lze zařadit mimo jiné i členy této komparativní skupiny.

Užší spolupráce v tomto smyslu, která aktivně funguje již od roku 2014, se v současné době účastní sedm nejvyšších soudů členských států, a to Belgie, České republiky, Finska, Francie, Německo, Nizozemska a Spojeného království. Každodenní komunikace přitom probíhá neformální cestou zaručující maximální efektivitu, a to prostřednictvím webového fóra fungujícího v rámci internetových stránek Sítě předsedů nejvyšších soudů členských států Evropské unie, prostřednictvím individuální komunikace přímo mezi jednotlivými kontaktními osobami a v neposlední řadě právě prostřednictvím pravidelných každoročních setkání kontaktních osob, které hostí vždy jiný nejvyšší soud. Lze uvést, že v pořadí druhé z těchto setkání v roce 2015 se konalo právě na Nejvyšším soudě v Brně.

Letošní setkání v Haagu představovalo v jistém smyslu rekapitulaci a zhodnocení dosavadního fungování komparativní skupiny. Stranou nezůstalo ani projednání některých z velice aktuálních právních problémů, jimiž se přítomní členové ve své současné praxi zabývají a na jejichž řešení zde již tradičně přišla řeč.

Nejvyšší soud v Brně hostil setkání mezinárodní skupiny pro právní komparatistiku v roce 2015.

Pokud se jedná o dosavadní dílčí právní otázky, jež byly v rámci komparativní skupiny konzultovány, lze pro představu zmínit některé z nich. V oblasti civilní se jednalo např. o interpretaci haagských pravidel týkajících se námořní dopravy, otázek souvisejících s pracovněprávní povahou vztahu mezi zprostředkovatelskými internetovými platformami a jednotlivci, jež pro ně vykonávají činnost, otázky spojené s vyloučením jednotlivce z rady zaměstnanců či nároky třetí osoby v případě vadného plnění ze smlouvy. Další z velmi zajímavých řešených témat byly spojeny např. s judikaturou ve věci náhradního mateřství či náhrady škody v případě porušení pravidel hospodářské soutěže v kontextu efektivit unijního práva či se s právní úpravou neoprávněného zvýhodňování věřitele v insolvenčním řízení. Kromě toho byl předmětem činnosti komparativní skupiny např. dotaz týkající se vnitrostátní právní úpravy a rozhodovací činnosti ohledně odpovědnosti v případě provedení neautorizované platby z hrubé nedbalosti jednotlivce, problematiky kumulace činnosti advokáta a soudního tlumočnicka či překladatele nebo vnitrostátní judikatury a literatury ohledně odkládací podmínky ve smlouvě, právní regulace obchodu se zemním plynem či platnosti souhlasu otce s umělým oplodněním.

Aktivitám komparativní skupiny se nevyhnula ani oblast trestního práva, kde se skupina zabývala kupř. trestností neplacení výživného či urážky na cti v kontextu svobody projevu, policejním vyšetřováním v utajení, právem obviněného účastnit se proti němu vedeného trestního řízení, jestliže již byl zbaven svobody v zahraničí, či problematikou zavinění trestného činu ve srovnávacím kontextu. Kromě toho lze uvést i další z diskutovaných otázek, které se týkaly např. možnosti kriminalizace poskytnutí falešných či neúplných důkazů v trestním řízení, právní úpravy a judikatury ohledně odsouzení osoby v nepřítomnosti či zabránění věci, která byla užita ke spáchání trestné činnosti, stejně jako problematiky obnovy řízení nebo řízení motorového vozidla pod vlivem návykových látek v kontextu trestněprávní úpravy. V neposlední řadě byla ve srovnávacím kontextu řešena problematika ukládání peněžitých trestů.

Z hlediska nově projednávaných právních otázek se letošní setkání členů komparativní skupiny zaměřilo zprvu na problematiku klimatických žalob a regulace rizik spojených se životním prostředím ve světle nizozemského případu „Urgenda“ a na použití vyšetřovací metody „Mr. Big“ při vyšetřování trestné činnosti. Setkání členů komparativní skupiny, představujících sedm evropských států, i v letošním roce prokázalo, že užší spolupráce mezi nejvyššími soudy členských států Evropské unie představuje živý aspekt každodenní činnosti vrcholných soudů, kterým poskytuje širší náhled na řadu otázek spojených nejen s právem mezinárodním a evropským – ať již ve smyslu legislativy Evropské unie a rozhodovací praxe Soudního dvora Evropské unie či Evropského soudu pro lidská práva – ale v neposlední řadě i na vnitrostátní přístupy k řadě právních otázek.

Jan Bena, oddělení analytiky a srovnávacího práva Nejvyššího soudu

**PŘEJEME VÁM, ABYSTE PROŽILI ROK 2020 VE ZNAMENÍ POHODY
V PRÁCI I V RODINĚ, UŽÍVEJTE SI PEVNÉHO ZDRAVÍ,
SPOKOJENOSTI A PŘÁTEL**

**Prožijte rok 2020 ve znamení pohody v práci i v rodině,
užívejte si pevného zdraví, spokojenosti a přátel.**

AEQUITAS

INTERNETOVÝ ČTVRTLETNÍK NEJVYŠŠÍHO SOUDU

Předsedkyně senátu občanskoprávního a obchodního kolegia JUDr. Pavlína Brzobohatá se stala další ze soudkyň a soudců Nejvyššího soudu oceněných medailí Antonína Randy. Čerstvá nositelka bronzové medaile, pojmenované po významném českém akademikovi, právníkovi a politikovi prof. JUDr. Antonínu Randovi /1834–1914/, se specializuje na rozhodování ve věcech sporů nájemních, sporů o vyklizení domu či bytu, popř. nebytových prostor, ve věcech společenství vlastníků bytových jednotek, ve věcech úhrad a nároku za omezení vlastnického práva, ke kterému došlo vlivem státem regulovaného nájemného anebo ve věcech výkonu rozhodnutí a exekucí.

Pavlína Brzobohatá byla jmenována soudkyní v roce 1993. Vystudovala Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze a jejím prvním působištěm byl Okresní soud v Ostravě. Od roku 2004 působila u Krajského soudu v Ostravě, soudkyní civilního kolegia Nejvyššího soudu se stala v roce 2011.

V roce 2018, jak ostatně uvádí už jeden z článků uvnitř AEQUITAS, se stal držitelem bronzové Randovy medaile za přínos v oblasti právní teorie a praxe, i za přínos k právní vědě, předseda senátu občanskoprávního a obchodního kolegia JUDr. Petr Vojtek. O rok dříve obdržel stříbrnou medaili tehdejší předseda civilního kolegia JUDr. Vladimír Kůrka. Dalšími držiteli uznávaného ocenění se v minulosti stali rovněž předsedové senátů občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu JUDr. Jiří Spáčil, CSc. (stříbrná medaile) a Mgr. Michal Králík, Ph.D., (bronzová medaile).

Od roku 2007 je držitelem stříbrné medaile také současný předseda Nejvyššího soudu prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D., stříbrné ocenění získala i jeho předchůdkyně JUDr. Iva Brožová nebo předseda senátu trestního kolegia a předseda evidenčního senátu trestního kolegia JUDr. Antonín Drašík, který má současně i medaili bronzovou.

ČTVRTLETNÍK NEJVYŠŠÍHO SOUDU - 4/2019

Verze: elektronická, formát PDF

Redakce: Mgr. Petr Tomíček – vedoucí redaktor, Mgr. Aleš Pavel, Bc. Monika Němcová

Fotografie: Ing. Jiří Sláma, archiv Senátu Parlamentu ČR, Mgr. Petr Tomíček, Mgr. Aleš Pavel, archiv Nejvyššího soudu

Redakční rada:

prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D. – předseda, JUDr. Roman Fiala, JUDr. Jan Eliáš, Ph.D., JUDr. František Púry, Ph.D.

Grafické zpracování: Dominik Martin

Registrace: AEQUITAS ISSN 2570-572